

УДК 656.8.001

**СТВОРЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПРИЗНАЧЕНИХ ОПЕРАТОРІВ НА РИНКУ КУР'ЄРСЬКИХ ПОСЛУГ
ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ**

Ящук Л.О.

*Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова,
65029, Україна, м. Одеса, вул. Кузнечна, 1.
nic-index@ukr.net*

**СОЗДАНИЕ ПРЕДПОСЫЛОК ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ
НАЗНАЧЕННЫХ ОПЕРАТОРОВ НА РЫНКЕ КУРЬЕРСКИХ УСЛУГ
ПОЧТОВОЙ СВЯЗИ**

Ящук Л.Е.

*Одесская национальная академия связи им. А.С. Попова,
65029, Украина, г. Одесса, ул. Кузнечная, 1.
nic-index@ukr.net*

**CREATION OF PREREQUISITES FOR INCREASING THE COMPETITIVENESS OF
APPOINTED OPERATORS IN THE MARKET OF COURIER POSTAL SERVICES**

Yashchuk L.O.

*O.S. Popov Odessa national academy of telecommunications,
1, Kuznechna St., Odessa, 65029, Ukraine.
nic-index@ukr.net*

Анотація. Сформульовано передумови та визначено можливі шляхи підвищення конкурентоспроможності призначених операторів на ринку кур'єрських послуг поштового зв'язку. Для виявлення можливих шляхів підвищення конкурентоспроможності цих операторів запропоновано розглядати надання кур'єрських послуг як форму пересилання місцевої письмової кореспонденції та доведено, що основною відмінністю між наданням кур'єрських послуг і пересиланням місцевої письмової кореспонденції є індивідуальний характер надання кур'єрських послуг і колективний характер операції з пересилання місцевої письмової кореспонденції, що обумовлює високу вартість перевезення письмової кореспонденції й відносно низьку вартість її оброблення при наданні кур'єрських послуг поштового зв'язку та низьку вартість перевезення письмової кореспонденції й відносно високу вартість її оброблення при пересиланні місцевої письмової кореспонденції. Показано, що основними шляхами підвищення конкурентоспроможності призначених операторів на ринку кур'єрських послуг поштового зв'язку є скорочення нормативних строків пересилання місцевої письмової кореспонденції, прискорене виділення місцевої письмової кореспонденції зі складу письмової кореспонденції, збільшення тривалості роботи об'єктів поштового зв'язку, збільшення кількості робочих днів об'єктів поштового зв'язку, зниження тарифів на пересилання місцевої письмової кореспонденції. Висвітлені питання практичної реалізації підвищення конкурентоспроможності призначених операторів на ринку кур'єрських послуг поштового зв'язку.

Ключові слова: кур'єрські послуги поштового зв'язку, призначені оператори поштового зв'язку, місцева письмова кореспонденція, нормативні строки пересилання місцевої письмової кореспонденції, технології пересилання місцевої письмової кореспонденції, технології надання кур'єрських послуг поштового зв'язку, об'єкти поштового зв'язку.

Аннотация. Сформулированы предпосылки и определены возможные пути повышения конкурентоспособности назначенных операторов на рынке курьерских услуг почтовой связи. Для выявления возможных путей повышения конкурентоспособности этих операторов ложено рассматривать предоставление курьерских услуг как форму пересылки местной письменной корреспонденции и доказано, что основным отличием между предоставлением курьерских услуг и пересылкой местной письменной корреспонденции является индивидуальный характер

предоставления курьерских услуг и коллективный характер операций по пересылке местной письменной корреспонденции, что обуславливает высокую стоимость перевозки письменной корреспонденции и относительно низкую стоимость ее обработки при предоставлении курьерских услуг почтовой связи и низкую стоимость перевозки письменной корреспонденции и относительно высокую стоимость ее обработки при пересылке местной письменной корреспонденции. Показано, что основными путями повышения конкурентоспособности назначенных операторов на рынке курьерских услуг почтовой связи являются сокращение нормативных сроков пересылки местной письменной корреспонденции, ускоренное выделение местной письменной корреспонденции из состава письменной корреспонденции, увеличение продолжительности работы объектов почтовой связи, увеличение количества рабочих дней объектов почтовой связи, снижение тарифов на пересылку местной письменной корреспонденции. Освещены вопросы практической реализации повышения конкурентоспособности назначенных операторов на рынке курьерских услуг почтовой связи.

Ключевые слова: курьерские услуги почтовой связи, назначенные операторы почтовой связи, местная письменная корреспонденция, нормативные сроки пересылки письменной корреспонденции, технологии пересылки местной письменной корреспонденции, технологии предоставления курьерских услуг почтовой связи, объекты почтовой связи.

Abstract. The prerequisites are formulated and possible ways of increasing the competitiveness of appointed operators in the market of courier services of postal communication. In order to identify possible ways to increase the competitiveness of appointed operators in the courier market, it was suggested to consider the provision of courier services as a form of sending local written correspondence and prove that the main difference between the provision of courier services and the transfer of local written correspondence is the individual nature of courier services and the collective nature of shipping operations local written correspondence, which causes a high cost ne the transportation of written correspondence and the relatively low cost of processing it with the provision of courier postal services and the low cost of transporting written correspondence and the relatively high cost of processing it when sending local written correspondence. It is shown that the main ways to increase the competitiveness of appointed operators in the market of courier postal services are the reduction of the standard terms for sending local written correspondence, the accelerated allocation of local written correspondence from the composition of written correspondence, the increase in the duration of postal communication facilities, the increase in the number of working days for postal communication facilities, tariffs for the transfer of local written correspondence. The questions of practical realization of increase of competitiveness of the appointed operators in the market of courier services of a mail service are covered.

Key words: postal courier services, designated postal service operators, local written correspondence, the standard terms for sending written correspondence, the technology of sending local written correspondence, the technology of courier services for postal services, postal facilities.

Кур'єрські послуги поштового зв'язку (КППЗ) – вид поштового зв'язку (ПЗ), призначений для забезпечення швидкого пересилання письмової кореспонденції (ПК) між відправниками та одержувачами, як правило, в межах обласних центрів (ОЦ) і великих міст. Наявність в Україні значної кількості успішно функціонуючих кур'єрських компаній (КК) досить переконливо це підтверджує.

Формально КППЗ можна розглядати як пересилання місцевої ПК (МПК). Шкода, що призначені оператори поштового зв'язку (ПОПЗ) сьогодні нездатні ефективно конкурувати з КК у наданні КППЗ, хоча обсяги МПК безперервно зростають, досягаючи 40 – 50% всієї ПК. Деякі ПОПЗ йдуть шляхом розвитку КППЗ, повторюючи шлях КК, зокрема, створюючи окремі служби, закупаючи для цієї мети легкові автомобілі. Такий шлях не можна визнати перспективним, оскільки при цьому, з одного боку, ПОПЗ втручаються в раніше сформований ринок КППЗ, а з іншого, – слід визнати органічну нездатність ПОПЗ з їх державною формою власності швидко перебудовуватися в конкурентній боротьбі з приватними КК.

Метою статті є висвітлення реальних шляхів підвищення конкурентоспроможності призначених операторів на ринку кур'єрських послуг поштового зв'язку.

Принципова відмінність пересилання МПК ПОПЗ і надання КППЗ КК полягає в тому, що технологія ПОПЗ передбачає колективне пересилання МПК, наприклад, одночасне перевезення всієї МПК, вилученої з поштових скриньок (ПС), в той час як

технологія КК передбачає індивідуальне оброблення і перевезення кожного листа, починаючи з прийняття й оформлення, і закінчуючи доставлянням та врученням.

Очевидно, що основною статтею витрат КК є перевезення ПК, в той час як основною статтею витрат ПОПЗ – оброблення ПК, що включає виймання листів з ПС, виділення МПК, транспортування МПК до місць оброблення, сортування МПК, транспортування відсортованої МПК до відділень зв'язку (ВЗ) та доставляння її одержувачам.

Для створення передумов підвищення конкурентоспроможності ПОПЗ на ринку КППЗ необхідно проаналізувати фактори, що характеризують спільність і відмінності технологій пересилання МПК ПОПЗ та технологій надання КППЗ КК, основні з яких надані в табл. 1.

Таблиця 1 – Фактори, що характеризують спільність і відмінності технологій пересилання МПК ПОПЗ та технологій надання КППЗ КК

Фактор	Надання КППЗ КК	Пересилання МПК ПОПЗ
Форма власності оператора ПЗ	приватна	державна
Нормативні строки пересилання МПК	у середньому 6 годин	Д + 2
Форма оброблення і перевезення МПК	індивідуальна	групова
Вартість перевезення МПК	висока	низька
Вартість оброблення МПК	низька	висока

У табл. 2 надані основні передумови підвищення конкурентоспроможності ПОПЗ на ринку КППЗ.

Таблиця 2 – Основні передумови підвищення конкурентоспроможності ПОПЗ на ринку КППЗ

Передумови	Шляхи реалізації
Створення привабливості МПК	Зниження тарифів на пересилання МПК
Скорочення нормативних строків пересилання МПК	Перехід до графіків пересилання МПК: ранкове виймання – денне оброблення – вечірнє доставляння; вечірнє виймання – нічне оброблення – ранкове доставляння. Збільшення кількості робочих днів ОПЗ. Збільшення тривалості роботи ОПЗ
Прискорене виділення МПК із загального складу ПК	Застосування окремих ПС для МПК. Застосування здвоєних ПС з окремими щілинами для МПК й іногородньої ПК. Виділення МПК за колірними ознаками, що наноситься на конверти і картки при їх виготовленні

Для прискореного виділення МПК можуть використовуватися окремі ПС, наприклад, червоного кольору. Слід зазначити, що, хоча число таких ПС може бути на порядок менше загального числа ПС у місті, оскільки вони встановлюються у великих об'єктах поштового зв'язку (ОПЗ), місцях скупчення людей на авіаційних, залізничних, морських і річкових вокзалах, поблизу виходів зі станцій метрополітену, стадіонів, палаців спорту і т.п., їх застосування для збирання МПК незручне для населення і, як показують розрахунки, економічно невиправдано.

У деяких країнах використовуються здвоєні ПС з двома щілинами – для місцевої й іногородньої ПК, виймання з яких виконується одним рухом у здвоєні мішки, внаслідок чого в одній частині мішка виявляється МПК, а в іншій – інша ПК.

Більш ефективним шляхом виділення МПК є застосування для її пересилання спеціальних поштових конвертів і карток, що містять відмінні ознаки, наприклад, кольорові

смуги або клітини, які друкуються на них в процесі виготовлення. При викладанні вмісту мішка з ПК на робочий стіл сортувальниці, вона виділяє МПК одночасно двома руками за кольорними ознаками, не використовуючи адресні ознаки. Додатковою перевагою такого виділення МПК є виключення необхідності організації спеціальних ПМ для виймання листів з ПС [1 – 6].

Нагадаємо, що пошта СРСР випускала конверти і картки для МПК з надписом «Місцеве», які пересилалися за зниженими тарифами, що робило їх привабливими для клієнтури, а сьогодні слугували б додатковим фактором підвищення конкурентоспроможності ПОПЗ на ринку КППЗ.

У табл. 3 і 4 надані діюча технологія пересилання ПК (без виділення МПК) і пропонована технологія пересилання ПК (з виділенням МПК) відповідно в мережі ПЗ з головним автоматизованим сортувальним центром (ГАСЦ).

Таблиця 3 – Діюча технологія пересилання ПК

Операція	Зміст операції
1	Виймання ПК з ПС
2	Перевезення несортованої ПК ПМ ОЦ – ГАСЦ
3	Сортування С ₁ (загальне) ПК у ГАСЦ
4	Сортування С ₂ (детальне) ПК у ГАСЦ
5	Маршрутне сортування ПК на ОЦ у ГАСЦ
6	Перевезення відсортованої ПК ПМ ГАСЦ – ОЦ
7	Маршрутне сортування ПК на ВЗ в ОЦ
8	Перевезення відсортованої ПК ПМ ОЦ – ВЗ
9	Доставляння ПК одержувачам

Таблиця 4 – Пропонована технологія пересилання ПК

Операція	Зміст операції
1	Ранкове виймання ПК поточного дня з ПС
2	Ранкове доставляння ПК минулого дня одержувачам
3	Ранкове виділення МПК поточного дня зі складу ПК
4	Денне сортування МПК поточного дня на ВЗ в ОЦ
5	Вечірнє виймання ПК поточного дня з ПС
6	Вечірнє доставляння МПК поточного дня одержувачам
7	Вечірнє виділення МПК поточного дня зі складу ПК
8	Нічне сортування МПК минулого дня на ВЗ в ОЦ
9	Перевезення ПК поточного дня ПМ ОЦ – ГАСЦ
10	Сортування С ₁ (загальне) ПК у ГАСЦ
11	Сортування С ₂ (детальне) ПК у ГАСЦ
12	Маршрутне сортування ПК на ОЦ у ГАСЦ
13	Перевезення відсортованої ПК ПМ ГАСЦ – ОЦ
14	Об'єднання відсортованої ПК і МПК поточного дня
15	Маршрутне сортування ПК на ВЗ в ОЦ
16	Перевезення ПК ПМ ОЦ – ВЗ
17	Доставляння ПК одержувачам

Підкреслимо, що впровадження наданих в табл. 2 передумов підвищення конкурентоспроможності ПОПЗ на ринку КППЗ не вимагає створення нових або реконструкції існуючих ОПЗ, а зводиться, взагалі, до своєчасного виконання операцій виділення, сортування, перевезення та доставляння МПК. Зокрема, за рахунок переходу до зазначених в табл. 2 графіків пересилання МПК, нормативні строки пересилання МПК скорочуються з Д + 2 до Д + 0 для МПК, опущеної в ПС до початку ранкового виймання, і до Д + 1 для МПК, опущеної в ПС до початку вечірнього виймання. Якщо ж до цього додати значно нижчу вартість

пересилання МПК ПОПЗ, обумовлену відсутністю її магістральних перевезень, то вона, взагалі, буде виглядати конкурентоспроможною на ринку КППЗ і є всі підстави розраховувати на повернення ПОПЗ пересилання основної частини МПК.

Отже, основними передумовами підвищення конкурентоспроможності ПОПЗ на ринку КППЗ є:

- перехід від визначення часу виконання операцій з пересилання МПК у повних добах до його визначення в частинах доби (ранок, день, вечір, ніч);
- перехід від уповільненого виділення МПК за адресними ознаками до її прискореного виділення за кольоровими ознаками;
- забезпечення дворазового виймання МПК з ПС й дворазового доставляння МПК одержувачам;
- забезпечення збільшення тривалості роботи ОПЗ;
- забезпечення збільшення кількості робочих днів ОПЗ;
- пересилання МПК за зниженими тарифами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Директива Європейського Парламенту та Ради 97/67/ ЄС від 15 грудня 1997 року «Про спільні правила розвитку внутрішнього ринку послуг Співтовариства та покращення якості обслуговування».
2. Закон України «Про поштовий зв'язок» (ВВР, 2002, № 6, ст.39).
3. Наказ Міністерства Інфраструктури України від 28.11.2013р. № 959 «Про затвердження Нормативів розвитку та розміщення у містах і сільській місцевості мережі об'єктів поштового зв'язку та поштових скриньок національного оператора поштового зв'язку».
4. Наказ Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» «Про зміну порядку сортування» від 09.12.2009 р. № 956.
5. Ящук Л.О. Сортування поштових одиниць: методи, моделі алгоритми. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2010. – 137 с.
6. Ящук Л.О. Логістика поштового зв'язку: підручник [для ВНЗ зв'язку]. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2014. – 292 с.

REFERENCES:

1. Direktiva Evropeyskogo Parlamentu ta Radi 97/67/ ES vid 15 grudnya 1997 roku «Pro spilni pravila rozvitku vnutrishnogo rinku poslug Spivtovaristva ta pokraschennya yakosti obslugovuvannya» [Directive of the European Parliament and Council EU 97/67 /EU dated December 15, 1997 on the general rules for the development of the internal market of the Commonwealth services and the improvement of the quality of service].
2. Zakon Ukraini «Pro poshtoviy zv'yazok» (VVR, 2002, № 6, st.39) [The Law of Ukraine on Postal Communications].
3. Nakaz Ministerstva Infrastrukturi Ukraini vid 28.11.2013r. № 959 «Pro zatverdzhennya Normativiv rozvitku ta rozmischennya u mistah I silskly mistsevosti merezhi ob'ektiv poshtovogo zv'yazku ta poshtovih skrinok natsionalnogo operatora poshtovogo zv'yazku» [Order of the Ministry of Infrastructure of Ukraine dated November 28, 2013 No. 959 on approval of the development and placement standards in cities and rural areas of the network of postal facilities and mailboxes of the national postal operator].
4. Nakaz Ukrainського державного підприємства поштового зв'язку «Ukrposhta» «Pro zminu poryadku sortuvannya» vid 09.12.2009 r. № 956 [Order of Ukrainian State Enterprise of postal service "Ukrposhta" about change of sorting order from 09.12.2009, № 956].
5. Yashchuk L.O. Sortuvannya poshtovih odinic': metodi, modeli, algoritmi. – Odessa: ONAZ im. O.S. Popova, 2010. – 137 s. [Sorting of postal units: methods, models, algorithms].
6. Yashchuk L.O. Logistika poshtovogo zv'yazku: pidruchnik [dlja VNZ zv'yazku]. – Odessa: O.S. Popov ONAT, 2014. – 292 s. [Logistic of Postal Communications: Textbook for High School Communications].

DOI 10.33243/2518-7139-2018-1-2-140-144